

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ได้กล่าวถึงหลักการไว้ 3 ข้อ ซึ่งในข้อที่ 1 กล่าวว่า เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนค้นพบความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนเอง ซึ่งอุทัย บุญประเสริฐได้กล่าวถึงคำว่าหลักสูตร ไว้ว่า หลักสูตร ไม่ได้หมายถึงการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนหรือกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีในห้องเรียนเท่านั้น แต่หมายถึงการจัดให้ผู้เรียนหรือเด็ก เกิดการเรียนรู้ จัดให้มีประสบการณ์ และจัดให้มีสิ่งจำเป็นขั้นพื้นฐานสำหรับประสบการณ์และการเรียนรู้ของเด็กตามที่ได้กำหนดไว้ในหลักสูตรให้ครบถ้วน เป็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนทั้งคน ให้เป็นคนที่สมบูรณ์ตามที่หลักสูตรกำหนดไว้

ในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ได้กำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามจุดหมายของหลักสูตรไว้ 8 ข้อ การที่จะทำให้บรรลุตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ได้นั้นต้องอาศัย กิจกรรม เป็นหลัก ใช้แต่การเรียนการสอนในห้องเรียนอย่างเดียวจะไม่บรรลุได้ กิจกรรมคือคำตอบที่สำคัญสำหรับการเสริมสร้างและพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามจุดหมายของหลักสูตร และจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 หมวด 3 มาตรา 15 ได้กล่าวถึง การจัดการศึกษาไว้ว่า “การจัดการศึกษามีสามรูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งการศึกษาในระบบเป็นการศึกษาที่กำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน การศึกษานอกระบบเป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผลซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม การศึกษาตามอัธยาศัย เป็นการศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสามารถ ศักยภาพ ความพร้อม และ โอกาส โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม สื่อหรือแหล่งความรู้อื่น ๆ สถานศึกษาอาจจะจัดการศึกษาในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือทั้งสามรูปแบบก็ได้” (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎีกา, 2542) กิจกรรมเสริมหลักสูตรเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามอัธยาศัย

เนื่องจากกิจกรรมเสริมหลักสูตรจะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ความสามารถของตนเอง ตามความถนัดและความสนใจ ไม่มีการให้ระดับผลการเรียน

กิจกรรมเสริมหลักสูตรเป็นกิจกรรมที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการช่วยเสริมและพัฒนาบุคลิกภาพ ลักษณะนิสัย ตลอดจนสมรรถภาพด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะส่วนที่การเรียนการสอนไม่สามารถจัดให้ครบตามจุดมุ่งหมาย ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมความสนใจ ช่วยฝึกให้นักเรียนได้รู้จักทำงานร่วมกัน ช่วยฝึกให้นักเรียนรู้จักใช้ความคิด ส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูกับนักเรียน นักเรียนกับนักเรียน ช่วยในการเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ทำให้นักเรียนได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ สามารถดึงความสนใจ ความสามารถและความกระตือรือร้นของเด็ก ให้แสดงออกมาสนองความต้องการทางจิตวิทยาของเด็ก ตลอดจนได้รับประสบการณ์ตรงในด้านต่าง ๆ ที่นอกเหนือไปจากตำราเรียนอันเป็นผลที่ก่อให้เกิดผลกำไรต่อตัวนักเรียน

โรงเรียนบ้านอายนาผา ตำบลอายนาโหล อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน เป็นโรงเรียนในสังกัดการประถมศึกษาแห่งชาติที่ดำเนินการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) โรงเรียนบ้านอายนาผามีนักเรียนทั้งหมด 273 คน ครู 19 คน เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 63 คน มีครูที่สอนคณิตศาสตร์ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพียงคนเดียวสอน 9 คาบ ต่อสัปดาห์ นักเรียนจะเรียนคณิตศาสตร์ 3 คาบต่อสัปดาห์ จากกระบวนผลการเรียนในปีการศึกษา 2541 วิชาคณิตศาสตร์เป็นวิชาที่มีนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนบ้านอายนาผามีระดับผลการเรียนต่ำกว่าทุกๆวิชา ซึ่งดูได้จากการประเมินผลการเรียนวิชาคณิตศาสตร์เป็นวิชาที่นักเรียนได้ระดับผลการเรียน 0 มากกว่าทุกๆวิชา จะเห็นได้ว่าคณิตศาสตร์ที่จัดในโรงเรียนแห่งนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาในระบบคือ มีการกำหนดจุดมุ่งหมาย ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล แต่สภาพการจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ในโรงเรียนแห่งนี้ นักเรียนส่วนใหญ่มีระดับผลการเรียนค่อนข้างต่ำ และพฤติกรรมทางด้านการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนส่วนใหญ่ซึ่งเกินร้อยละ 50 ไม่มีการส่งการบ้าน ขณะเรียนในห้องมักจะเอางานอื่นขึ้นมาทำ ไม่มีการโต้ตอบกับครูขณะที่เรียน จากการสัมภาษณ์ นักเรียนส่วนใหญ่ไม่ชอบเรียนวิชาคณิตศาสตร์ รวมทั้งสิ่งต่างๆที่เกี่ยวกับคณิตศาสตร์ เพราะคิดว่าเป็นเรื่องยากในการที่จะเรียนรู้ โรงเรียนบ้านอายนาผา มีการจัดการศึกษาตามอัธยาศัยอยู่บ้าง แต่จะเป็นส่วนอื่นที่ไม่เกี่ยวกับคณิตศาสตร์ ซึ่งนักเรียนก็สามารถทำได้ดี สนุกสนานกับการทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดให้ นักเรียนชอบที่จะได้ลงมือปฏิบัติ ดังนั้นหากมีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรคณิตศาสตร์ที่ช่วยเสริมการศึกษาตามอัธยาศัย เป็น

กิจกรรมคณิตศาสตร์ที่ให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติ ก็น่าจะส่งผลให้นักเรียนสนใจในสิ่งเกี่ยวกับคณิตศาสตร์ขึ้นบ้าง

จากสภาพปัญหาและเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยเห็นว่า การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรคณิตศาสตร์ น่าจะเป็นแนวทางหนึ่งที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในด้านความสนใจของนักเรียนที่มีต่อวิชาคณิตศาสตร์ไปในทิศทางที่ดีขึ้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่ศึกษาความสนใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมเสริมหลักสูตรคณิตศาสตร์ ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาแห่งนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความสนใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบ้านอำนาพา จังหวัดน่าน ที่มีต่อกิจกรรมเสริมหลักสูตรคณิตศาสตร์

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร

ประชากรสำหรับการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาบ้านอำนาพา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2543

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตลอดภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2543

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น ได้แก่ กิจกรรมเสริมหลักสูตรคณิตศาสตร์

ตัวแปรตาม ได้แก่ ความสนใจที่มีต่อกิจกรรมเสริมหลักสูตรคณิตศาสตร์

นิยามศัพท์เฉพาะ

กิจกรรมเสริมหลักสูตรคณิตศาสตร์ หมายถึง กิจกรรมคณิตศาสตร์ที่ครูจัดขึ้นในคาบกิจกรรมอิสระ เพื่อให้นักเรียนที่สนใจได้ร่วมทำกิจกรรมคณิตศาสตร์ เพื่อส่งเสริมความรู้ ความสนใจ และประสบการณ์ทางด้านคณิตศาสตร์ ส่งเสริมให้นักเรียนได้รู้จักทำงานร่วมกัน ให้นักเรียนรู้จักใช้ความคิด โดยในการทำกิจกรรมจะไม่มี การคิดหน่วยกิตและระดับผลการเรียน

ความสนใจที่มีต่อกิจกรรมเสริมหลักสูตรคณิตศาสตร์ หมายถึง ความรู้สึกรักชอบ

กระตือรือร้น อยากรู้ เอาใจใส่ต่องานที่ได้รับมอบหมาย สนุกสนาน ตั้งใจ และเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรคณิตศาสตร์

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. นักเรียนได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และได้ใช้ความรู้ที่เรียนมาจากห้องเรียนทำกิจกรรมเสริมหลักสูตรคณิตศาสตร์ ได้เห็นคณิตศาสตร์อีกรูปแบบที่แตกต่างจากการเรียนในห้องเรียน
2. ครูได้แนวทางการจัดกิจกรรมทางคณิตศาสตร์ เพื่อนำไปปรับปรุงการเรียนการสอนที่ต้องมีการสอดแทรกกิจกรรมเข้าไปในการสอนในห้องเรียนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการสอนมากขึ้น
3. ครูได้แนวทางการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในวิชาต่าง ๆ ที่จะจัดในชั้นเรียนหรือจัดในคาบกิจกรรมอิสระ